

YAZIM KURALLARI - 1

YAZIM KURALLARI

A) BÜYÜK HARFLERİN KULLANILDIĞI YERLER

- **Cümleler, dizeler, cümle içinde tırnak veya yay ayrıç içine alınan cümleler büyük harfle başlar.**
 - ▶ Uzun yıllardır İstanbul'da yaşıyordu.
 - ▶ Arthur Schopenhauer "İnsanı mutlu eden, mücadele ve zaferdir." demiştir.
 - ▶ "Yağmur kuşları geçiyor avludan sürü sürü / Dalların hışırtısını duyuyorum, üşütüyor beni" (Ahmet Telli)

Rakamla başlayan cümlelerde rakamdan sonra gelen kelime özel ad değilse büyük harfle başlamaz:

- Üniversiteden 2020 yılında mezun olacak.

İki çizgi arasındaki açıklama cümleleri büyük harfle başlamaz.

- Çalışmalarına ara vermeden devam edersen, emin ol, her sınavı kazanırsın.

İki noktadan sonra cümle geliyorsa büyük harfle, örnekler sıralanıyorsa küçük harfle başlar.

- Kendimi tanıtayım: Mühendislik fakültesi mezunuyum ve İstanbul'da yaşıyorum.
- Bu mevsimde pazarda şu ürünleri görebilirsiniz: çilek, kiraz, malta eriği.

I. Özel İsimlerin Yazımı

- **Kişi adlarıyla soyadları, takma adlar büyük harfle başlar:**
 - ▶ Yunus Emre, Mustafa Kemal Atatürk, Karacaoğlan...
 - ▶ Muhibbi (Kanuni Sultan Süleyman), Kirpi (Refik Halit Karay), Server Bedi (Peyami Sefa)...
- **Kişi adlarından önce ve sonra gelen unvanlar, saygı sözleri, rütbe adları ve lakaplar büyük harfle başlar:**
 - ▶ Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk, Kaymakam Orhan Bey, Dr. Meriç Ökten, Sayın Prof. Dr. Mustafa Kaçalin, Yüzbaşı Ekrem
 - ▶ Sizin ameliyatı Doktor Ekrem Bey yapacak.

● **Akrabalık adı olup lakap veya unvan olarak kullanılan kelimeler büyük harfle başlar:**

- ▶ Baba Gündüz, Dayı Kemal, Hala Sultan, Nene Hatun; Gül Baba, Susuz Dede, Telli Baba vb.

● **Akrabalık bildiren kelimeler küçük harfle başlar:**

- ▶ Tuğçe ablama yardım ettim.
- ▶ Hülya teyzemin yanında bir süre kaldım.

● **Cümle içinde özel adın yerine kullanılan makam veya unvan sözleri büyük harfle başlar:**

- ▶ Uzak Doğu'dan gelen heyeti Vali dün kabul etti.

● **Hayvanlara verilen özel adlar büyük harfle başlar:**

- ▶ Boncuk, Fındık, Minnoş, Pamuk vb.
- ▶ Babam Karabaş'ın aşılarını zamanında yaptırmış.

● **Millet, boy, oymak; devlet, din, mezhep; dil ve lehçe adları büyük harfle başlar.**

- ▶ Alman, İngiliz, Japon (millet); Kayı, Kınık, Çepni (boy); Türkçe, Almanca, Rusça (dil adları); Türkiye Cumhuriyeti, Rusya Federasyonu (devlet adları)
- ▶ Osmanlılar, Oğuzların Kayı boyundandır.
- ▶ Türkler, tarihte Ruslarla pek çok savaş yapmıştır.

● **Din ve mezhep adları ile bunların mensuplarını bildiren sözler büyük harfle başlar.**

- ▶ Müslümanlık, Müslüman; Hristiyanlık, Hristiyan; Musevilik, Musevi; Budizm, Budist; Hanefilik, Hanefi; Katoliklik, Katolik
- ▶ Haçlı seferleri, tarihte Müslümanlarla Hristiyanları karşı karşıya getirmiştir.

● **Din ve mitoloji ile ilgili özel adlar büyük harfle başlar.**

- ▶ Tanrı, Allah, İlah, Cebrail, Zeus, Osiris, Kibele...
- ▶ Ege'de bir Zeus adına yapılan bir tapınağın olduğu söyleniyor.

"Tanrı, Allah, İlah" sözleri özel ad olarak kullanılmadıklarında küçük harfle başlar:

- ▶ Eski Yunan tanrıları mitolojide olağanüstü güçlere sahip kişiler olarak anlatılır.

● **Özel adlardan türetilen bütün kelimeler büyük harfle başlar.**

- ▶ Türklük, Türkleşmek, Türkçü, Türkçülük, Türkçe, Avrupalı, Avrupalılaşmak, Asyalılık, Darvinci, Konyalı, Bursalı vb.

Özel ad kendi anlamı dışında yeni bir anlam kazanmışsa büyük harfle başlamaz.

- ▶ acem (Türk müziğinde perde), jul (fizikte iş birimi)

● **Kitap, dergi, gazete ve sanat eserlerinin (tablo, heykel, beste vb.) her kelimesi büyük harfle başlar.**

- ▶ Nutuk, Safahat, Anadolu Notları (kitap) Türk Dili, Varlık (dergi); Resmî Gazete, Hürriyet, Milliyet (gazete); Kaplumbağa Terbiyecisi (resim); Yorgun Herkül (heykel); Saraydan Kız Kaçırma (opera)

Özel ada dâhil olmayan gazete, dergi, tablo vb. sözler büyük harfle başlamaz:

- ▶ Milliyet gazetesi, Türk Dili dergisi, Halı Dokuyan Kızlar tablosu

Kitap, makale, tiyatro eseri, kurum adı vb. özel adlarda yer alan kelimelerin ilk harfleri büyük yazıldığında ve, ile, ya, veya, yahut, ki, da, de, mi soru eki küçük harfle yazılır:

- ▶ Suç ve Ceza, Besa yahut Ahde Vefa, Diyorlar ki, Turfanda mı Yoksa Turfa mı; SAVAŞ VE BARIŞ

- **Ulusal, resmî ve dinî** bayramlarla anma ve kutlama günlerinin adları büyük harfle başlar.

Cumhuriyet Bayramı, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı, Ramazan Bayramı, Kurban Bayramı, Nevruz Bayramı, Miraç Kandili; Anneler Günü, 14 Mart Tıp Bayramı, Hıdırellez

- **Tarihî olay, çağ ve dönem** adları büyük harfle başlar.

- ▶ Kurtuluş Savaşı, Millî Mücadele, Cıvalı Taş Devri, İlk Çağ, Lale Devri, Cahiliye Dönemi, Buzul Dönemi, Millî Edebiyat Dönemi, Servet-i Fünun Dönemi'nin, Tanzimat Dönemi'nde vb.
- ▶ Bu kale, Orta Çağ'da savunma amaçlı inşa edilmiş.

Gökbilim Kavramlarının Yazımı

- **Gezegen ve yıldız** adları büyük harfle başlar:
 - ▶ Merkür, Neptün, Satürn; Halley, Büyük Ayı, Küçük Ayı vb.
- **“Dünya, güneş, ay”** kelimeleri gezegen anlamında kullanıldığında büyük harfle yazılır.
 - ▶ 1960'lı yıllardan beri Ay'ın oluşumuyla ilgili araştırmalar sürüyor.
 - ▶ Dünya'nın Güneş etrafındaki yıllık hareketiyle mevsimler oluşur.
- **“Dünya, güneş, ay”** kelimeleri gezegen anlamı dışında kullanıldıklarında küçük harfle başlar:
 - ▶ Arkadaşımla birlikte uçsuz bucaksız ovada ay ışığında ilerledik.
 - ▶ Geçen hafta dünya kadar işim vardı. (gezegen anlamında değil)
 - ▶ Yeni üretilen bu telefon kısa sürede dünyada en çok satan telefonlardan biri hâline geldi. (gezegen anlamında değil)
- Perdeleri açın, içeri biraz güneş girsin. (gezegen anlamında değil)

Yer ve Yapı Adlarının Yazımı

- **Yer adları (kita, bölge, il, ilçe, köy, semt vb.)** büyük harfle başlar:
 - ▶ Afrika, Asya (kita)
 - ▶ Güneydoğu Anadolu, İç Anadolu (bölge)
 - ▶ İstanbul, Taşkent (il); Turgutlu, Ürgüp (ilçe); Akçaköy, Çayırbağı (köy); Bahçelievler, Kızılay, Sarıyer (semt)

Özel ada dâhil olmayıp tamlama kuran şehir, il, ilçe, belde, köy vb. sözler küçük harfle başlar:

- ▶ Kayseri ili, Bor ilçesi, Şihli beldesi, Bakırdağı köyü vb.

Yer, millet ve kişi adlarıyla kurulan birleşik kelimelerde sadece özel adlar büyük harfle başlar.

- ▶ Antep fıstığı, Brüksel lahanası, Frenk gömleği, Hindistan cevizi, İngiliz anahtarı, Japon gülü, Maraş dondurması, Van kedisi

- **Yer adlarında ilk isimden sonra gelen ve deniz, nehir, göl, dağ, boğaz vb. tür bildiren ikinci isimler büyük harfle başlar.**
 - ▶ Ağrı Dağı, Aral Gölü, Asya Yakası, Çanakkale Boğazı, Dicle Irmağı, Ege Denizi, Erciyes Dağı, Tuna Nehri, Van Gölü, Zigana Geçidi vb.
 - ▶ Kışın Erciyes Dağı'nda kayak yaptık.
 - ▶ Kop Geçidi Türkiye'nin en yüksek geçitleri arasında yer alıyor.
- **Mahalle, meydan, bulvar, cadde, sokak adlarında geçen mahalle, meydan, bulvar, cadde, sokak kelimeleri büyük harfle başlar.**
 - ▶ Halit Rifat Paşa Mahallesi, Yunus Emre Mahallesi, Karaköy Meydanı, Zafer Meydanı, Gazi Mustafa Kemal Bulvarı, Ziya Gökalp Bulvarı, Nene Hatun Caddesi, Cemal Nadir Sokağı, İnkılap Sokağı vb.
 - ▶ Seninle Cumhuriyet Meydanı'nda buluşalım.
 - ▶ Şair Menekşe Sokak'ta oturuyor.

- **Saray, köşk, han, kale, köprü, kule, anıt vb. yapı adlarının bütün kelimeleri büyük harfle başlar:**

- ▶ Dolmabahçe Sarayı, İshakpaşa Sarayı, Çankaya Köşkü, Horozlu Han, Ankara Kalesi, Alanya Kalesi, Galata Köprüsü, Mostar Köprüsü, Beyazıt Kulesi, Zafer Abidesi vb.
- ▶ Uzmanlar Bilge Kağan Anıtı'ndaki yazıların çözümlemesini yaptı.

Kurum, Kuruluş, Kanun, Yönetmelik vb. Adlarının Yazımı

- **Kurum, kuruluş ve kurul** adlarının her kelimesi büyük harfle başlar ve bu sözcüklere gelen ekler kesme işaretiyle ayrılmaz:
 - ▶ Türkiye Büyük Millet Meclisi, Türk Dil Kurumu, Devlet Malzeme Ofisi, Millî Kütüphane, Çocuk Esirgeme Kurumu, Atatürk Orman Çiftliği, Çankaya Lisesi, Anadolu Kulübü, Mavi Köşe Bakkaliyesi; Türk Ocağı, Yeşilay Derneği, Emek İnşaat; Bakanlar Kurulu...
- ▶ Yazar, Ankara'da Atatürk Lisesinden mezun olmuş.

● **Yer bildiren özel isimlerde kısaltmalı söyleyiş söz konusu olduğunda, yer adının ilk harfi büyük yazılır:**

- ▶ Hisar'dan, Boğaz'dan, Köşk'e vb.

- ▶ Bedri Rahmi bir dönem, Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesinde öğretim üyesi olarak çalışmış.
- **Kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge, genelge adlarının her kelimesi büyük harfle başlar:**
- ▶ Medeni Kanun, Türk Bayrağı Tüzüğü, Telif Hakkı Yayın ve Satış Yönetmeliği vb.

Kurum, kuruluş, kurul yönetmelik, makam vb. sözleri asılları kastedildiğinde büyük harfle başlar.

- ▶ Sözlüklerin güncelleştirilmesi Türk Dil Kurumu uzmanlarınca yürütülüyor. Bu çalışmalar Kurumun sitesinde duyuruldu.
- ▶ MEB'in Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'nin I. maddesinde Yönetmelik'in amacından söz edilmiştir.

Yön Bildiren Sözcüklerin Yazımı

- **Yön adları özel adın önünde kullanılırsa büyük harfle başlar. Ara yönler bitişik yazılır.**
- ▶ Ülkemizde hayvancılık Doğu Anadolu'da yoğunlaşmıştır.
- ▶ Şirket, Güney Amerika ülkelerine çeşitli ürünleri ihraç ediyor.
- ▶ Bölgenin kuzeydoğusunda büyük bir göl vardı.
- **Yön adları özel addan sonra kullanıldığında küçük harfle başlar.**
- ▶ Anadolu'nun doğusunda hayvancılık oldukça gelişmiştir.
- ▶ Amerika'nın güneyinde ekvatorial iklim görülüyor.

- **Düşünce, hayat tarzı” gibi anlamlar bildirdiğinde “doğu” ve “batı” sözcüklerinin ilk harfleri büyük yazılır:**
- ▶ Batı medeniyeti, Doğu kültürü